

Rijksinstituut voor Volksgezondheid
en Milieu
Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

nota

Communicatiebulletin 8 oktober 2020

A. van Leeuwenhoeklaan 9
3721 MA Bilthoven
Postbus 1
3720 BA Bilthoven
www.rivm.nl

KvK Utrecht 30276683

T 5.1.2e
5.1.2e@rivm.nl

Contactpersoon 5.1.2e, C&D

Datum
08 oktober 2020

De teksten in het communicatiebulletin geven in de meeste gevallen letterlijk weer hoe media over het RIVM en/of RIVM-onderwerpen berichten. Dit is niet per definitie het standpunt of de zienswijze van het instituut.

(Nieuwe) ziekten en resistenties (zoönosen)

Nieuwe coronavirus

Donderdag 08 oktober:

Ook deze dag aandacht voor sneltesten. Zo sprak het Algemeen Dagblad met 5.1.2e van het Amphia Ziekenhuis in Breda en 5.1.2e van het UMC Utrecht:

<https://www.ad.nl/binnenland/als-je-op-de-hele-bevolking-negen-van-de-tien-mensen-eruit-haalt-met-de-sneltest-ben-je-al-een-heel-eind~a4aa168e/>

De komende weken worden de tests tegelijk met de 'gewone' PCR-test uitgetest in enkele teststraten, schrijft de Volkskrant: <https://www.volkskrant.nl/nieuws-achtergrond/supersnelle-coronatest-in-een-doodsje-krijgt-groen-licht~b30133c4/> Ook Trouw heeft een artikel gewijd aan sneltesten:

<https://www.trouw.nl/binnenland/eerste-resultaten-van-de-proef-met-coronasneltests-bemoedigend~b9a84ab4/>

In navolging op diverse andere media heeft ook de Volkskrant aandacht besteed aan dat GGD's nog een week nodig hebben om voordat ze fors meer tests kunnen afnemen. Daarbij hebben steeds meer GGD's moeite om voldoende personeel met een medische achtergrond te werven voor de teststraten, aldus de krant: <https://www.volkskrant.nl/nieuws-achtergrond/ggd-s-kunnen-opgeschroefde-labcapaciteit-niet-bijbenen-wachttijd-coronatests-blijft-zelfde~bfeb2600/>

Een week na het 'dringende advies' van het kabinet in publieke ruimten mondkapjes te dragen, worstelen supermarkten met hun beleid. Om problemen aan de deur te voorkomen, willen ze hun klanten er niet actief om vragen of daartoe verplichten. Ook stellen supermarkten dat ze hun eigen personeel noch hun klanten kunnen verplichten een mondkapje te dragen: <https://www.volkskrant.nl/nieuws-achtergrond/supermarkten-worstelen-met-mondkapjesplicht~b95c5152/>

Het kabinet laat het RIVM kijken naar een plan vanuit de cultuur- en evenementenbranche om in coronatijd toch weer veilig en verantwoord evenementen te organiseren. Maar of dat kan blijft wel volledig afhankelijk van het aantal besmettingen. Dat hebben bewindslieden benadrukt in een gesprek met vertegenwoordigers van de sector: <https://www.ad.nl/show/rivm-gaat-kijken-naar-plan-voor-evenementenbranche~a34544bf/>

Datum

De Volkskrant schrijft over dit onderwerp dat de evenementensector zelf met een voorstel is gekomen. De sector stelt voor om bezoekers aan een sneltest te onderwerpen en het publiek kan weer terugkeren naar de stadions en andere accommodaties. De sector wil met mobiele laboratoria snelle testen laten uitvoeren om het coronavirus op te sporen: <https://www.volkskrant.nl/nieuws-achtergrond/voorstel-evenementensector-met-sneltests-vooraf-kan-publiek-weer-terugkeren~b7fc260d/>

5.1.2e

5.1.2e

schrijft in een opinie-artikel in de Volkskrant dat deskundigen en influencers het podium moeten delen: <https://www.volkskrant.nl/columns-opinie/opinie-laat-deskundigen-en-influencers-het-podium-delen~b361e73b/>

De coronacijfers blijven maar oplopen in Europa, met name in het westen. Daarmee besluiten EU-landen ook weer tot gedeeltelijke of volledige lockdowns. Brussel volgde woensdag Madrid en Parijs met strenge aanscherpingen. Zo sluiten de cafés in de Belgische hoofdstad een hele maand. Volgt Nederland spoedig? Zo bericht het Financieele Dagblad.

De hulplijn van het Rode Kruis over het coronavirus is sinds de opening in maart ruim 24.000 keer gebeld. Volgens de hulporganisatie kwamen er aan het begin vooral vragen over het virus zelf en de maatregelen binnen. De laatste tijd bellen mensen vooral naar 070-4455888 met vragen over quarantaine. Volgens het Rode Kruis zijn het vragen over de quarantaineregels, maar ook problemen en frustraties die mensen hebben doordat ze tien dagen binnen moeten blijven. Ze vragen bijvoorbeeld of ze naar hun baas moeten luisteren als die zegt dat ze weer naar het werk moeten komen.

Woensdag 07 oktober:

Alle landelijke media hebben een artikel gewijd aan de nieuwe weekcijfers met daarbij de toelichting dat het effect van de nieuwe maatregelen nog niet te zien is in het aantal besmettingen. Trouw: <https://www.trouw.nl/wetenschap/de-beoogde-daling-in-besmettingscijfers-laet-nog-even-op-zich-wachten~b728be9d/>

Terwijl de sterfte onder bewoners van verpleeg- en verzorgingshuizen in april explosief steeg, hield het regeringsadviesorgaan voor de uitvoerbaarheid van coronamaatregelen vast aan het beleid om in tehuizen geen mondkapjesplicht in te stellen. De reden was vooral het grote tekort aan persoonlijke beschermingsmiddelen en niet, zoals het RIVM destijds meldde, dat een mondkapjesplicht medisch gezien niet nodig was. Dat blijkt uit vrijgegeven documenten over de adviezen van

het Bestuurlijk afstemmingsoverleg Infectieziekten (BAO), die eerdere berichtgeving in de media hierover bevestigden. Zo berichtte het Financieele Dagblad. In het artikel verwijst de krant ook naar de door 5.1.2e geuite zorgen hierover medio april.

Datum

Ook veel media-aandacht voor sneltesten. Aanleiding hiervoor is dat de eerste twee van vijf corona-sneltesten die in Nederland onderzocht worden op hun betrouwbaarheid, geslaagd zijn voor het toelatingsexamen. De sneltesten hebben een kwartier nodig om te vertellen of iemand besmet is met het coronavirus. Dat maakt minister De Jonge van Volksgezondheid vandaag bekend bij een werkbezoek aan het Amphia Ziekenhuis in Breda.

Diverse media, waaronder NOS, berichtten dat Nederland eindelijk meer kan gaan testen. Volgens de Landelijke Coördinatiestructuur Testcapaciteit (LCDK) hebben de laboratoria nu voldoende testmaterialen om ruim 51.000 coronatests per dag te doen voor de GGD's. Het gaat om een stijging van 20.000 tests per dag ten opzichte van vorige week. Toch zullen de wachtrijen bij de coronatestlijn nog niet direct oplossen. De GGD heeft nog zeker een week nodig om alle extra tests ook te kunnen afnemen in de teststraat.

Blijvende aandacht voor het afschalen van reguliere zorg. Het algemeen Dagblad heeft een artikel gepubliceerd waarvoor de krant over dit onderwerp sprak met 5.1.2e 5.1.2e van het Regionaal Overleg Acute Zorgketen (ROAZ) Noord-Holland en Flevoland: <https://www.ad.nl/binnenland/alarm-over-spreiden-patienten-we-kunnen-het-werk-niet-meer-aan~acd4a686/> Ook de Volkskrant en NRC hebben hier een artikel aan gewijd: <https://www.volkskrant.nl/nieuws-achtergrond/twintig-coronapatienten-in-een-ziekenhuis-en-daar-gaan-de-knieoperaties-waarom-toch~bd7bf2f1/> en <https://www.nrc.nl/nieuws/2020/10/06/afspraken-en-kleine-operaties-worden-alweer-uitgesteld-a4014976>

De Volkskrant heeft een artikel gewijd aan het standpunt dat jonge vakantiegangers de tweede golf hebben aangezwengeld. De krant sprak hierover met 5.1.2e: <https://www.volkskrant.nl/nieuws-achtergrond/hebben-jonge-vakantiegangers-de-tweede-golf-echt-aangezwengeld~b71a0a73/>

5.1.2e 5.1.2e en 5.1.2e
5.1.2e aan de universiteit van Tilburg stellen in De Telegraaf dat er een kans bestaat dat Nederland het zicht op het virus kan verliezen. Dit artikel heeft als kop: Corona-experts: 'Nederland dreigt slechtste jongetje van de klas in West-Europa te worden': <https://www.telegraaf.nl/nieuws/1329773174/corona-experts-nederland-dreigt-slechtste-jongetje-van-de-klas-in-west-europa-te-worden>

Ook deze dag schrijven media over kritiek op het huidige coronabeleid. De Telegraaf: <https://www.telegraaf.nl/nieuws/873043365/groeiende-kritiek-op-gezwabber-coronabeleid-kabinet>

Trouw: <https://www.trouw.nl/politiek/kabinet-onder-druk-twee-op-drie-nederlanders-wil-mondkapjesplicht~beb32f44/>

Datum

5.1.2e

5.1.2e

5.1.2e

aan de Universiteit van Amsterdam en

verbonden aan de Wetenschappelijke Adviesraad van de Corona Gedragsunit, heeft bij het radioprogramma 1 op 1 gezegd dat het dragen van mondpakjes verplicht moeten worden. "Als je vindt dat mondkapjes nuttig zijn, dan moet je dat met alle kracht uitstralen.":

<https://www.nporadio1.nl/binnenland/26882-gedragsadviseur-rivm-stel-mondkapjes-verplicht>

Dinsdag 06 oktober:

Veel media-aandacht voor de wekelijkse cijfers. 5.1.2e heeft namens het RIVM bij RTL Nieuws en NOS de cijfers op camera toegelicht. Ook heeft zij NPO Radio1, BNR Nieuwsradio en Trouw te woord gestaan.

RTL Nieuws:

<https://www.rtlnieuws.nl/video/uitzendingen/video/5188642/rtl-nieuws-1930-uur>

NOS: <https://nos.nl/video/2351219-rivm-de-stijgende-trend-zet-zich-deze-week-door.html>

BNR Nieuwsradio: <https://www.bnr.nl/nieuws/gezondheid/10422860/rivm-verwacht-volgende-week-daling-aantal-besmettingen>

Het Algemeen Dagblad heeft in een artikel de aanpak van de eerste coronagolf gereconstrueerd en komt tot de conclusie dat dit uiterst traag op gang kwam. Hierbij de link naar het artikel:

<https://www.ad.nl/binnenland/hoe-de-aanpak-van-de-eerste-coronagolf-uiterst-traag-op-gang-kwam~a26d78ce/>

Het huidige 'dringende advies' om een mondkapje te dragen in openbare ruimten, gaat 71 procent van de Nederlanders niet ver genoeg. Zij willen dat er een mondkapjesplicht komt. Vier op de tien vinden dat die plicht ook op straat moet gaan gelden. Dat blijkt uit onderzoek van DVJ Insights in opdracht van RTL Nieuws en Jinek onder zo'n 1000 Nederlanders.

Hierbij de link naar het artikel van RTL Nieuws naar aanleiding van deze resultaten:

<https://www.rtlnieuws.nl/nieuws/nederland/artikel/5188394/mondkapjes-plicht-enquete-rtl-nieuws-jinek-coronavaccin>

Nederland kampt met een tekort aan remdesivir, de bekendste virusremmer voor patiënten met ernstige covid-19. Ziekenhuizen kunnen het medicijn op dit moment niet bestellen, zo melden het RIVM en het ministerie van Volksgezondheid in reactie op vragen van het Financieele Dagblad. Later op de dag blijkt dat ziekenhuisapotheken tijdelijk toestemming krijgen om de virusremmer onderling uit te wisselen. De IGJ versoepelt de regels vanwege het tekort aan het middel.

Leden van een adviesorgaan dat moet oordelen over de uitvoerbaarheid van coronamaatregelen voelden zich niet serieus genomen. Ze kregen

binnen het zogenoemde Bestuurlijke Afstemmingsoverleg (BAO) amper tijd om zich voor te bereiden en moesten zo snel mogelijk instemmen met voorstellen die op tafel lagen. Dat blijkt uit interne stukken die met een beroep op de wet openbaarheid bestuur (wob) naar buiten zijn gekomen. Zo bericht de Volkskrant: <https://www.volkskrant.nl/nieuws-achtergrond/belangrijke-adviseur-in-coronacrisis-voelde-zich-niet-serieus-genomen~b11bd4a2/>

Datum

In het Algemeen Dagblad een interview met 5.1.2e over waarom Nederlanders zich niet aan de maatregelen houden. Volgens Derksen zijn we niet bang genoeg. "We moeten angst zaaien. Corona is echt eng": <https://www.ad.nl/binnenland/we-moeten-meer-angst-gaan-zaaien-laat-maar-zien-die-foto-s-van-die-kapotte-longen~a8ed84f3/>

Het zijn niet de deurkrukken, winkelwagentjes of de lift- of pinautomaatknoppen die bemeittingshaarden zijn. Het zijn vooral de mensen die dichtbij je staan en virus uitstoten via de neus en de mond. „Daarom is het dragen van mondkapjes cruciaal bij het onderdrukken van de corona-epidemie,” zegt de Amerikaanse 5.1.2e van de University of California. De Telegraaf heeft hier een artikel aan gewijd: <https://www.telegraaf.nl/nieuws/1527872698/amerikaanse-professor-dragen-mondkapjes-cruciaal>

Het voorstel van het Outbreak Management Team om in de strijd tegen het coronavirus een registratiesysteem op te zetten van reizigers die Nederland binnenkomen, is afgelopen zomer gesneuveld in een overleg van hoge ambtenaren en experts, het zogeheten Bestuurlijk Afstemmingsoverleg (BAO). Dat blijkt uit documenten die zijn vrijgegeven na een beroep op de Wet openbaarheid van bestuur (WOB): <https://nos.nl/artikel/2351151-registratieplicht-voor-reizigers-was-niet-uitvoerbaar-en-niet-te-handhaven.html>

De corona-app kan landelijk worden ingevoerd. Na de Tweede is ook de Eerste Kamer akkoord gegaan met de wet van minister De Jonge die de app regelt. Via de 'notificatieapplicatie' krijgen mensen een bericht als ze in de buurt zijn geweest van iemand die besmet is met het coronavirus en dat moet verdere verspreiding van het virus tegengaan. Meteen na de stemming maakte De Jonge bekend dat de app zaterdag landelijk wordt geïntroduceerd. Dan begint ook een campagne om het systeem onder de aandacht te brengen. Deelname aan de app is niet verplicht. De app voldoet nog niet aan de eisen rondom privacy. Dat stellen onder meer privacy-organisaties Bits of Freedom en Platform Burgerrechten en mensenrechtenorganisatie Amnesty International, die de app onder de loep namen.

Moedermelk van zeker 7500 vrouwen die corona hebben gehad, wordt vanaf volgende week opgehaald om te worden gebruikt als beschermingsmiddel tegen Covid-19. Dat meldt 5.1.2e het Emma Kinderziekenhuis, onderdeel van Amsterdam UMC. Uit onderzoek van het ziekenhuis en andere instituten blijkt dat moedermelk van besmette vrouwen antistoffen tegen het coronavirus

bevat. Ook is duidelijk dat na het verwarmen van de melk (pasteuriseren) de antistoffen nog steeds aanwezig zijn. Dit is belangrijk om te weten, omdat moedermelk pas na pasteurisatie bruikbaar is voor andere personen.

Datum

De steun voor het coronabeleid is voor het eerst sinds mei wezenlijk afgenomen. Waar het afgelopen halfjaar telkens 75 procent van de bevolking de aanpak van de crisis steunde, is dat nu 65 procent. Twee derde van de Nederlanders wil dat het beleid strenger wordt. Vorige maand was dat 37 procent. Andersom zijn er minder mensen die nog voor een lossere aanpak zijn: 12 procent. In september waren dat er nog twee keer zoveel. Dat blijkt uit het maandelijkse 'draagvlakonderzoek' van onderzoeksbureau I&O Research in opdracht van de NOS. Aan het onderzoek van deze maand deden 2231 mensen mee:

<https://nos.nl/artikel/2351240-meerderheid-nederlanders-wil-aanscherping-coronabeleid.html>

Staatssecretaris Van Veldhoven heeft Kamervragen over het verband tussen luchtvervuiling en het infectierisico van COVID-19 beantwoord. Hierbij de link naar de kamerbrief:

<https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2020/10/06/beantwoording-kamervragen-van-het-lid-kroger-over-het-verband-tussen-luchtvervuiling-en-het-infectierisico-van-covid-19>

Maandag 05 oktober:

Veel media-aandacht voor het dringende advies om mondkapjes te dragen op de middelbare school. Dit geldt namelijk vanaf deze dag. De scholen bepalen zelf of ze het bij een advies laten of tot een mondkapjesplicht overgaan.

Ook aandacht voor de supermarkten die vanaf vandaag elke dag zeker twee uur exclusief geopend zijn voor ouderen en kwetsbare groepen.

In Italië zijn de coronamaatregelen aangescherpt, Israël is weer in volledige lockdown en in Parijs worden alle cafés twee weken gesloten.

Als het aantal coronabesmettingen in de komende dagen niet begint te dalen, is het misschien nodig om extra maatregelen te nemen. Dat heeft **5.1.2e**, **5.1.2e** van het Landelijk Netwerk Acute Zorg, maandag gezegd. Over de inhoud van de mogelijke maatregelen wil **5.1.2e** niet speculeren. Deze en vergelijkbare uitspraken van **5.1.2e** zijn door diverse media, ook later in de week, herhaald.

Nagenoeg alle ziekenhuizen in Noord-Holland en Flevoland schalen de reguliere zorg met 20 procent af om de zorg tijdens de tweede coronagolf zoveel mogelijk toegankelijk te houden, meldt het Regionaal Overleg Acute Zorg (ROAZ). Ondanks de samenwerking met het Landelijk Centrum Patiënten Spreiding (LCPS), dat helpt om coronapatiënten over het hele land te verspreiden, lukt het de ziekenhuizen door de toename van het aantal coronapatiënten niet om de reguliere zorg op het normale niveau door te laten gaan.

Bij bijna 12 procent van de coronapatiënten, die in het ziekenhuis moeten worden opgenomen, treden hartproblemen op tijdens de opname. Dat blijkt uit een Duitse studie onder ruim 3000 coronapatiënten die deze maand wordt gepubliceerd. Dit is het grootste onderzoek dat tot nu toe is verricht naar hartcomplicaties bij coronapatiënten. De meest voorkomende complicaties zijn ritmestoornissen van de boezems (5 procent). Ernstige hartcomplicaties zoals hartfalen (2 procent) of een hartinfarct (0,5 procent) komen minder vaak voor. Bijna 7 procent van de opgenomen coronapatiënten krijgt een longembolie, blijkt ook uit het onderzoek.

Datum

Wetenschappers van University College London hebben bij 215 diersoorten uitgezocht hoe het virus bij hen kan binnendringen. Bij schapen, chimpansees, gorilla's, orang-oetans en bonobo's kan het virus net zo binnenkomen als bij mensen. Ook katten, honden, leeuwen, tijgers, fretten en makaken kunnen besmet raken. Vogels, vissen en reptielen hebben volgens de onderzoekers weinig te vrezen van het coronavirus. De onderzoekers adviseren om huisdieren en vee goed in de gaten te houden. Dat kan helpen om nieuwe coronahaarden snel te vinden en nieuwe uitbraken in de kiem te smoren. Het onderzoek staat in het wetenschapsblad Scientific Reports, dat verbonden is aan het belangrijke blad Nature.

Burgemeesters in het Veiligheidsberaad willen af van het dringende advies om mondkapjes te dragen. Volgens hen scheidt dit advies onduidelijkheid en bovendien hebben zij zo geen handvatten om te kunnen handhaven. „Een plicht is helderder”, aldus burgemeester René Verhulst van Ede voorafgaand aan de bijeenkomst in het provinciehuis van Utrecht. In het beraad waarin de burgemeesters van de 25 veiligheidsregio's samenkwamen, bespreken de bestuurders vanavond onder meer of er wel of niet een avondklok moet komen, of er een mondkapjesplicht moet komen, de ontheffingen voor de cultuursector en of supermarkten in het hele land op uitgaansavonden om 22.00 uur moeten sluiten. De gemeente Utrecht ging over tot dit besluit nadat er afgelopen week na het sluiten van de kroegen jongeren massaal bier en wijn wilden inslaan. Er stonden lange rijen met wachtende jongeren bij de winkels. Volgens veel burgemeesters koerst het land af op extra maatregelen als het aantal besmetting niet snel weer gaat dalen.

Tien procent van de mensheid kan besmet zijn met het coronavirus. Dat zegt de Wereldgezondheidsorganisatie maandag. Als volgens de nieuwe schatting van de WHO inderdaad een op de tien mensen – meer dan 760 miljoen mensen – geïnfecteerd is geraakt, heeft het virus veel heviger om zich heen gegrepen dan tot dusver uit officiële statistieken van de WHO en het Amerikaanse John Hopkins Instituut is gebleken. Die melden het aantal bevestigde gevallen van 35 miljoen mensen wereldwijd. De WHO baseert zich bij het nieuwe cijfer op een gemiddelde van studies naar antilichamen in verschillende landen. De nieuwe schatting werd bekend gemaakt tijdens een speciale zitting van het bestuur, waarbij 5.1.2e voor het eerst in het openbaar een mondkapje droeg. De WHO waarschuwt dat het virus steeds meer terrein

wint, nu grote delen van Europa en Zuid-Oost Azië kampen met een tweede golf.

Datum

Zondag 4 oktober

Het aantal coronapatiënten dat in het ziekenhuis is opgenomen, is met 69 gestegen naar 810. Dat blijkt uit cijfers van het Landelijk Coördinatiecentrum Patiënten Spreiding (LCPS).

<https://www.rtlnieuws.nl/nieuws/nederland/artikel/5188083/coronapatiënten-ziekenhuizen-stijging-ic>

<https://www.nu.nl/coronavirus/6081766/fors-meer-coronapatienten-in-ziekenhuizen-verdere-stijging-verwacht.html>

<https://www.telegraaf.nl/nieuws/1391711157/rivm-4007-nieuwe-besmettingen-corona-gemeld>

Illegale feesten, chaos in enkele grote steden na de verplichte, vroege horecasluiting en kerkdiensten met soms honderden gelovigen. Het eerste weekend met strengere coronamaatregelen verliep onstuimig. „Mensen zijn nog steeds niet doordrongen van de ernst van de situatie. Dat is een groot probleem”, zegt 5.1.2e 5.1.2e.

<https://www.bndestem.nl/binnenland/viroloog-na-coronachaos-mensen-zijn-nog-steeads-niet-doordrongen-van-de-ernst~ac5587d2/>

Vanuit politiek Den Haag klinkt kritiek op de drukbezochte kerkdiensten in Staphorst. Hoe kleiner de gemeente, hoe meer invloed één gebeurtenis kan hebben op de verspreiding van het coronavirus, legde 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e van het Erasmus MC en lid van het Outbreak Management Team (OMT) zaterdag al uit in De Telegraaf.

<https://www.telegraaf.nl/nieuws/1227155571/enkel-feestje-of-evenement-kan-in-klein-dorp-leiden-tot-hoge-cijfers>

Zaterdag 3 oktober

De tweede coronagolf waar Nederland nu mee te maken heeft, kan volgens 5.1.2e 5.1.2e goed worden vergeleken met de eerste golf in maart. Die werd waarschijnlijk veroorzaakt door mensen die uit Noord-Italië en Oostenrijk terugkwamen van skivakantie, en dankzij het carnaval het virus in Nederland verspreidden. Nu waren het name de jongeren die in Zuid-Frankrijk en Spanje op vakantie zijn geweest die het virus meebrachten, en dat via feesten en studentenhuizen verder verspreidden. <https://nos.nl/artikel/2350764-rivm-tweede-golf-uit-spanje-en-zuid-frankrijk-naar-nederland-gekomen.html>
<https://www.rtlnieuws.nl/nieuws/nederland/artikel/5187921/tweede-golf-veroorzaakt-door-vakantievierende-jongeren>
<https://www.nu.nl/coronavirus/6081587/rivm-tweede-golf-waarschijnlijk-veroorzaakt-door-vakantievierende-jongeren.html>

Een kerk in het Overijsselse Staphorst organiseert drie kerkdiensten waarbij 600 mensen per keer welkom zijn. Het zorgt voor duizenden boze reacties op sociale media. "Ik zou dit niet moeten zeggen, maar ik hoop dat veel mensen niet gaan", zegt 5.1.2e 5.1.2e van het CDA in Staphorst.

<https://www.rtlnieuws.nl/nieuws/artikel/5188005/kerkdienst-staphorst-kerk-woede-corona-besmettingen-bijeenkomst>

Datum

De weerstand tegen de coronamaatregelen neemt onder een deel van de bevolking toe, zo blijkt uit verschillende incidenten afgelopen weken. Vaak blijft het bij mondelinge of online dreigementen, soms komt het tot fysieke dreiging. <https://nos.nl/artikel/2350846-dreigtelefoontjes-en-intimidatie-zorgpersoneel-verzet-tegen-coronaregels-wordt-grimmiger.html>

Het is een belangrijk wapen tegen corona: de sneltests die Italië inzet op scholen. Na een uitzonderlijk zware eerste golf, blijft nu het aantal besmettingen in Italië relatief laag. In verhouding lager dan Nederland bijvoorbeeld. <https://eenvandaag.avrotros.nl/item/gratis-sneltests-op-italiaanse-middelbare-scholen-moeten-helpen-een-tweede-golf-te-voorkomen/>

Nu er meer labruimte is voor coronatests, moeten ook de teststraten flink worden uitgebreid. Een operatie van twee maanden wordt nu samengebond in een paar dagen, meldt de GGD. <https://www.trouw.nl/zorg/labatoriumcapaciteit-neemt-toe-maar-nu-blijft-de-teststraat-achter~b554cc02/>

5.1.2e in 2 dagen 100.000 Instagram-volgers: 'Weet niet wat me overkomt' <https://www.telegraaf.nl/entertainment/276965240/diederik-gommers-in-2-dagen-100-000-instagram-volgers-weet-niet-wat-me-overkomt>

De afwijkende coronacijfers van zaterdag zijn veroorzaakt door een administratieve inhaalslag. Dat laat de GGD Groningen weten. <https://www.oogtv.nl/2020/10/hoge-coronacijfers-veroorzaakt-door-administratieve-inhaalslag/>
<https://www.rtvnoord.nl/nieuws/748837/Na-rapportage-zorgt-voor-piek-in-besmettingscijfers>

Podcast: **5.1.2e**, **5.1.2e** van Nieuwsuur, schuift op het einde van deze aflevering aan om te vertellen hoe zijn programma verslag doet van de coronacrisis. Oranje deelt onder andere hoe de politiek de actualiteitenrubriek tegenwerkt. Zo wordt Nieuwsuur soms compleet genegeerd door het Ministerie van Volksgezondheid omdat het programma "teveel vragen stelt". <https://podcasts.google.com/feed/aHR0cHM6Ly9yc3MuYXJ0MTkuY29tL2Vlbi1wb2RjYXN0LW92ZXItbWVkaWE/episode/Z2lkOi8vYXJ0MTktZXBpc29kZS1sb2NhG9yL1YwL0hfOUVJWENDanJZam12VGlzSUFiekVVbEowa0l3TFhCY0VyTWIRYTM2bIE?ep=14>

Griep prik

In deze coronatijd zou je het bijna vergeten, maar met de start van de herfst is het griepseizoen ook voorzichtig aangebroken. Dat betekent dat zo'n zes miljoen Nederlanders een uitnodiging voor een griepvaccinatie krijgen. Het RIVM verwacht dat dit jaar door het coronavirus meer mensen de griep prik zullen halen. Met de huidige coronamaatregelen is dat een hele organisatie voor de huisartsen die de vaccinaties verzorgen. <https://nos.nl/artikel/2350814-ook-een-griep prik-halen-gaat-dit-jaar-iets-anders-dan-anders.html>

<https://nos.nl/artikel/2350814-ook-een-griep prik-halen-gaat-dit-jaar-iets-anders-dan-anders.html> Datum
https://www.npostart.nl/nos-journaal/03-10-2020/POW_04508541
 (Vanaf 6:05 met 5.1.2e)

Dengue

Er zijn drie Nederlanders in Frankrijk besmet geraakt met dengue. Onder andere het Algemeen Dagblad heeft hier een artikel aan gewijd. Aan dit artikel heeft ook 5.1.2e 5.1.2e van het platform Stop Invasieve Exoten, meegewerkt. Hierbij de link naar het artikel: <https://www.ad.nl/gezond/rivm-drie-nederlandse-besmettingen-denguevirus-in-frankrijk-niet-alarmerend~a5c1e46e/> Naar aanleiding van dit artikel heeft het RIVM enkele media hierover te woord gestaan.

Hepatitis C

De Nobelprijs voor Geneeskunde gaat naar de drie wetenschappers die het hepatitis C-virus hebben ontdekt. Het zijn de Brit 5.1.2e 5.1.2e en de Amerikanen 5.1.2e
 De ontdekking van de leverziekte hepatitis C was volgens het Nobelcomité belangrijk, omdat een groot deel van de hepatitis-gevallen niet paste in het beeld van de tot dan toe bekende varianten: hepatitis A en hepatitis B.

Giftige stoffen

Asbest in cosmetica

Er zit asbest in make-up van de winkelketens Douglas en Hema. Het actualiteitenprogramma EenVandaag heeft twee producten laten testen in een laboratorium in Nederland en de VS, en daar is geconstateerd dat er kankerverwekkende asbestvezels in zitten. Het gaat om 'My Cheek Palette Blush' van Douglas en 'B.A.E. loose powder foundation 2nd skin' van Hema. De twee make-upartikelen liggen nog gewoon in de winkels. Douglas en Hema ontkennen tegenover het programma dat hun producten onveilig zijn. Ze hebben nadat ze door EenVandaag op de hoogte waren gesteld zelf ook onderzoek laten doen bij onder meer TNO. Bij die onderzoeken zou geen asbest zijn aangetroffen.
 In april 2018 heeft het RIVM onderzoek gedaan naar asbest in cosmetica naar aanleiding van asbest in make-up van winkelketen Claire's. Aan dit onderzoek is door diverse media gerefereerd in hun berichtgeving over asbest in producten van Hema en Douglas. Uit dit onderzoek bleek dat tijdens het gebruik van deze producten het geschatte aantal asbestvezels in de lucht ongewenst hoog is. Het risico op asbest gerelateerde ziekten voor kinderen die deze make-up producten hebben gebruikt is waarschijnlijk beperkt. Wel is het zaak om verdere blootstelling zoveel mogelijk te voorkomen.

Pfas

Radar heeft maandag 05 oktober een deel van hun uitzending gewijd aan Pfas. Aanleiding voor de uitzending was de opinie van EFSA. EFSA heeft een studie gedaan naar vier PFAS in voeding en een grenswaarde geadviseerd voor deze vier PFAS samen. Wij bestuderen de onderbouwing van deze grenswaarde alvorens we adviseren aan I&W of die (of iets soortgelijks) overgenomen moeten worden. Er zijn van tevoren vragen

gesteld aan ons en GGD. **5.1.2e** en **5.1.2e** hebben de vragen beantwoord. Deze zijn integraal doorgeplaatst op de site van de uitzending. Het RIVM heeft veel vragen van het televisieprogramma beantwoord. De reactie van het RIVM is door Radar op de website geplaatst. Het televisieprogramma heeft hierin een fout gemaakt. Het RIVM heeft Radar hierop geattendeerd en verzocht dit te wijzigen. Hierbij de link: <https://radar.avrotros.nl/uitzendingen/gemist/item/giftige-stoffen-pfas-in-je-bloed/>

Datum

Op woensdag 07 oktober hebben **5.1.2e** en **5.1.2e** namens het RIVM een technische briefing gegeven aan de Tweede Kamer over beleid en normering van Pfas.

Maandag laten we in Radar zien waar we PFAS aantreffen, in welke mate, wat de politiek doet en wat je zelf kunt doen om te voorkomen dat deze giftige stof zich verder verspreidt. <https://radar.avrotros.nl/uitzendingen/gemist/item/tv-uitzending-05-10-2020/>

Ammoniumnitraat

De Rotterdamse gemeenteraad maakt zich zorgen over schepen met grote hoeveelheden ammoniumnitraat die regelmatig de haven aan doen. Ammoniumnitraat is de stof waarvan in augustus 2750 ton explodeerde in de haven van Beiroet. Daarbij vielen zeker 190 doden. In Rotterdam leggen jaarlijks enkele tientallen schepen met een grote lading ammoniumnitraat aan. Volgens experts die Nieuwsuur sprak is de kans op een ongeluk of aanslag hier heel klein, maar niet nul. <https://nos.nl/nieuwsuur/artikel/2351002-zorgen-in-rotterdam-om-ammoniumnitraat-de-stof-die-beiroet-verwoestte.html>

Luchtkwaliteit

Stikstof

Het lijkt op een welles-nietesspelletje. Daarbij zijn het landbouwminister Schouten en de twaalf provincies die zeggen 'nietes' en de Raad van State die 'welles' zegt. Het gaat over de vraag of voor het weiden van vee in de buurt van een beschermd natuurgebied een vergunning vereist is. Dat is inderdaad het geval, stelde de Raad van State (de hoogste bestuursrechter van het land) in het befaamde 'stikstofvonnis' van vorig jaar. De Raad oordeelde dat koeien in de wei zorgen voor stikstofuitstoot die nadelige gevolgen kan hebben voor nabijgelegen Natura 2000-gebieden. Om die reden moet een boer die zijn dieren bij een natuurgebied wil weiden eerst een vergunningaanvraag doorlopen om te toetsen welk effect de weidegang op de natuur zal hebben. Zo berichtte Trouw op dinsdag 06 oktober: <https://www.trouw.nl/duurzaamheid-natuur/koe-in-de-wei-vereist-vergunning-herhaalt-de-raad-van-state~bdfa5aba/>

De oplossing voor de aanpak van een aantal grote fileknooppunten in Nederland, die door de stikstofproblematiek dreigt stil te vallen, blijkt moeilijker dan de overheid aanvankelijk hoopte. Met name de voorgenomen aanpak van het knooppunt Hoewelaken en de verbreding

van de A6 Almere-Lelystad is problematischer dan gedacht. Dat meldt minister Cora van Nieuwenhuizen van Verkeer en Waterstaat woensdag in een brief aan de Tweede Kamer. Zo bericht het Financieele Dagblad op donderdag 08 oktober.

Datum

Klimaatdoelen

Diverse media hebben op donderdag 08 oktober een artikel gewijd aan de Europese klimaatdoelen. Het Europees Parlement eist dat het EU-klimaatdoel voor 2030 nog verder wordt aangescherpt dan de Europese Commissie vorige maand heeft voorgesteld. In plaats van voorgestelde -55% zou er -60% ten opzichte van de CO₂-uitstoot van 1990 moeten worden gehaald.

De Telegraaf: <https://www.telegraaf.nl/nieuws/393639295/europees-parlement-wil-nog-ee-schep-op-klimaatdoelen-eu>

Trouw: <https://www.trouw.nl/duurzaamheid-natuur/eu-parlement-wil-ambitieuzer-klimaatdoel-voor-2030~b0d5a0534/>

Schone Lucht

Hoe is het met de kwaliteit van onze lucht gesteld? Of die in je eigen straat? De Rijksuniversiteit Groningen en Forum Groningen zijn mede daarom het project 'Onze Lucht' gestart waarbij ze de hulp van de bevolking van Groningen, Friesland en Drenthe inroepen.

<https://www.dvhn.nl/groningen/Hoe-schoon-is-de-lucht-in-jouw-straat-Doe-mee-met-dit-onderzoek-en-meet-het-zelf-26065172.html>

Overig

Nachtwerk

Op 24 september jl. 5.1.2e 5.1.2e aan de Vrije Universiteit Amsterdam op haar onderzoek naar de invloed van nachtwerk op de gezondheid, leefstijl en afweer van zorgverleners. De Gelderlander heeft eerder deze week hierover een interview afgenomen met 5.1.2e. Dit artikel is op dinsdag 06 oktober gepubliceerd. Hierbij de link naar het artikel: <https://www.gelderlander.nl/tiel/nachtwerker-dit-ontdekte-bette-over-je-gezondheid-dat-pakketje-kan-toch-wel-later-bezorgd~a62f7dc4/>

Levenloze geboortes

Het aantal doodgeboren baby's in Nederland is de afgelopen twee decennia sterk gedaald van duizend in het jaar 2000 naar 400 vorig jaar. Volgens Unicef, dat hier internationaal onderzoek naar deed, is Nederland een van de landen die in verhouding de meeste vooruitgang hebben geboekt in het terugdringen van levenloze geboortes. Volgens Unicef komt dat door diverse beleidsmaatregelen en meer aandacht voor kwetsbare zwangere vrouwen en een gezonde levensstijl. Gevreesd wordt dat het aantal doodgeboren kinderen het komend jaar zal toenemen als de toegang tot de gezondheidszorg door de coronapandemie verslechtert.

5G

Niet eerder was de technologische infrastructuur in Nederland zo'n doelwit van sabotage als in het voorjaar. De brandstichtingen bij zendmasten verspreid over het land waren ook voor 5.1.2e opzienbarend, in haar eerste jaar als 5.1.2e bij Agentschap Telecom (AT). <https://www.trouw.nl/economie/de-directeur-agentschap-telecom-begrijpt-de-zorg-om-5g-straling-en-spionage-de-technologie-is-ongrijpbaar~b4ffa07d/>

Datum

Te verwachten rapporten:

Vrijdag 09 oktober:

Analyse van alternatieven chroom-6 (zonder nieuwsbericht).

Maandag 12 oktober:

Rapport update duiding medicijnresten (met nieuwsbericht).

Dinsdag 13 oktober:

Inhoudelijke voortgang programma Gezondheid en Milieu januari - juni 2020 (zonder nieuwsbericht).

Woensdag 14 oktober:

Health survey on people living in the direct vicinity of agricultural plots – additional analyses (met nieuwsbericht).

Donderdag 15 oktober:

Grootschalige concentratie- en depositiekaarten Nederland 2020 (met nieuwsbericht).

Social Media:

Het RIVM is op social media de afgelopen 7 dagen 29.048 x genoemd en er waren 60.965 gerelateerde berichten. Totaal dus 90.004 berichten. Mondkapjes blijft deze week veelbesproken op social media. Vooral het terughalen van een achterhaald filmpje. Veel aandacht de uitspraak van het RIVM dat vakantie vanuit Frankrijk en Spanje voor de 2^e golf corona hebben gezorgd. Het nepnieuws over de avondklok die ingezet zou worden zorgde ook voor de nodige onrust .

Meest bekeken eigen berichten:

Twitter (159k volgers) Twitterdraadje griep/corona (5/10) 186.8K weergaven

Facebook (160k volgers) Hielprik test (28/9) 122,8K bereikte accounts.

LinkedIn (38,7 k volgers): 2 Antigeentesten corona veelbelovend (7/10) 5,2 weergaven

Instagram (50,5 volgers): geen berichten geplaatst door verificatieproblemen

YouTube (2,1k abonnees): meest bekeken: handen wassen (uit 2013) deze week 4,9K weergaven

Wetenschappelijke artikelen:

Issue	Auteurs	Titel	Tijdschrift	Datum	Afdeling
(Nieuwe) ziekten en resistenties (zoönosen)	Vermeulen T.D., Reimerink J., Reusken C., Giron L., 5.1.2e P.J.	Autochthonous dengue in two Dutch tourists visiting Département Var, southern France, July 2020.	Euro Surveill 2020; 25(39):pii.2001670. Open Access		IDS
	Belfroid E., Roskamp D., Fraser G., Swaan C., 5.1.2e .	Towards defining core principles of public health emergency preparedness: scoping review and Delphi consultation among European Union country experts.	BMC Public Health 2020; 20(1):1482. Open Access		LCI
Vaccinatie	Kamp L., de Melker H.E., van Vliet J.A.	Rijksvaccinatieprogramma: is minder vaccineren een optie?	Ned Tijdschr Geneesk 2020; advance online publication (ahead of print);		LCI; EPI
Nanotechnologie	Vandebriel R., van Loveren H.	Impact of nanoparticles on dendritic cells.	In:Interaction of nanomaterials with the immune system; Bonner J.C., Brown J.M. eds; Springer 2020		GZB
Medische producten/ Hulpmiddelen	den Braver-Sewradj S.P., Piersma A., Hessel E.V.S.	An update on the hazard of and exposure to diethyl hexyl phthalate (DEHP) alternatives used in medical devices.	Crit Rev Toxicol 2020; advance online publication (ahead of print)		GZB
Overig	Ubags N.D.J., Alcazar M.A.A., Kallapur S.G., Knapp S., Lanone S., Lloyd C.M., Morty R.E., Pattaroni C., de Steenhuijsen Pters W.A.A., et.al.	Early origins of lung disease: towards an interdisciplinary approach.	Eur Respir Rev 2020; 29(157):200191. Open Access		IDS
	Mulder A.C., Franz E., de Rijk S., Versluis M.A.J., Coipan C., Buij R., Muskens G., Koene M., Pijnacker R., Schets F.M., Blaak H., Mughini-Gras L., et.al.	Tracing the animal sources of surface water contamination with Campylobacter jejuni and Campylobacter coli.	Water Res 2020; 187:116421. Open Access		EPI ; Z&O
	Hilderink H.B.M., Plasmans M.H.D., Poos M.J.J.C., Eysink P.E.D., Gijsen R.	Dutch DALYs, current and future burden of disease in the Netherlands.	Arch Public Health 2020; 78:85. Open Access		G&M